

SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA

FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

ELS NOMS DE LLOC DE LES TERRES CATALANES

II

SANT PERE
DE
RIUDEBITLLES

PER

CRISTÒFOR CARDÚS

BARCELONA

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

1956

ELS NOMS DE LLOC DE LES TERRES CATALANES

II

SANT PERE DE RIUDEBITLLES

SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA

FILIAL DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

ELS NOMS DE LLOC DE LES TERRES CATALANES

II

SANT PERE
DE
RIUDEBITLLES

PER

CRISTÒFOR CARDÚS

BARCELONA
INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

1956

ELS NOMS DE LLOC DE LES TERRES CATALANES

Materials per a l'estudi de la toponímia catalana, publicats per la
SOCIETAT CATALANA DE GEOGRAFIA

- I. *La Riba*, per JOSEP IGLÉSIES. 1953.

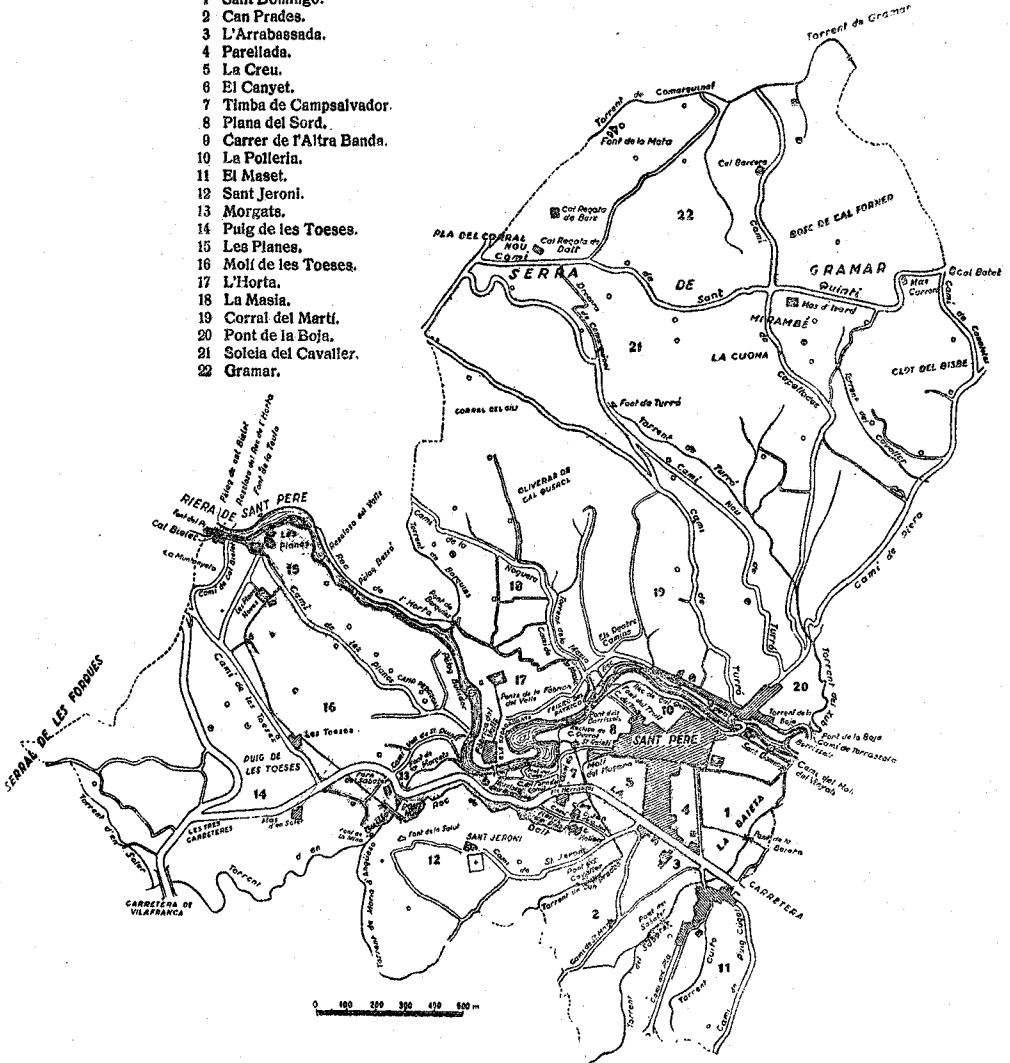
- II. *Sant Pere de Riudebitlles*, per CRISTÒFOR CARDÚS.
Segona edició, 1956.

El present treball aparegué dins el «Butlletí del Centre Excursionista de Gràcia» l'any 1936. La Societat Catalana de Geografia l'imprimí el mateix any, precedit d'unes *Normes per al recull dels noms de lloc de Catalunya*, que han estat reproduïdes com a Apèndix al primer fascicle (*La Riba*) de la sèrie «Els noms de lloc de les terres catalanes» publicada per la Societat. En reeditar-lo dins aquesta col·lecció hem seguit aquestes normes, precisant, però, com en el dit primer fascicle, la qualitat de les vocals àtones. El senyor Jordi Carbonell ha tingut cura de la revisió d'aquesta segona edició.

Terme municipal de Sant Pere de Riudebitlles

Les partides de terra són indicades per números.

- 1 Sant Domingo.
- 2 Can Prades.
- 3 L'Arrabassada.
- 4 Parellada.
- 5 La Creu.
- 6 El Canyet.
- 7 Timba de Campsalvador.
- 8 Plana del Sord.
- 9 Carrer de l'Altra Banda.
- 10 La Polleria.
- 11 El Maset.
- 12 Sant Jeroni.
- 13 Morgats.
- 14 Puig de les Toeses.
- 15 Les Planes.
- 16 Molí de les Toeses.
- 17 L'Horta.
- 18 La Masia.
- 19 Corral del Martí.
- 20 Pont de la Boja.
- 21 Soleia del Cavaller.
- 22 Gramar.

TERME MUNICIPAL¹

Nucli de població :

Sant Pere ²

sàm péra

Muntanyes :

Sant Jeroni ³

sàny jaròni

Serral de les Forques

al sàrral da las fórcas

Puig de les Toeses

al púig da las astuèsas ⁴

Serra de Gramar

la sèrra da gramà

La Muntanyeta ⁵

la muntanyèta

Valls, clotades i cursos d'aigua :

Riera de Sant Pere ⁶

la rièra, o la rièra da sàm péra

Torrent de Barquies

al turrén da barquías

1. A la columna de l'esquerra, en cursiva, es donen els noms segons les grafies establertes provisòriament; a la columna de la dreta, en rodó, els noms tal com han estat recollits seguint les normes de transcripció, adoptades per la Societat Catalana de Geografia, que hom trobarà inserides com a apèndix del primer volum de la present col·lecció.

2. *Sant Pere de Riudebitlles* 1359, etc. Modernament, s'ha escrit *Riudevitlles*, d'una manera corrent. Sense cap mena de dubte aquest nom es refereix a la riera que passa per la població (*ipsa aqua de Rio de Berilas* 992), però avui perdut en aquest sentit, dona lloc a aberracions com figurar en mapes: Riu de Riudevitlles. — És una vila de 1.500 a 1.600 habitants. — Les coordenades geogràfiques de la torre de l'església són: Lat. 41° 27' 18" 48; long. est de Madrid 5° 23' 26" 31; alt. aproximada 243 metres. Un altre vèrtex geodèsic és el denominat Forques, situat a l'oest, sobre la línia límit: Lat. 41° 27' 2" 68; long. 5° 21' 54" 87; altitud 356'70 metres.

3. Del nom d'una capella situada tocant al cim i al costat del cementiri. També en pren nom el cementiri.

4. També «puig da las tuèsas». Amb igual nom que el molí paperer que té al peu.

5. Petit promontori al costat mateix, sud-oest, de can Bielet (molí paperer).

6. Porta aigua en abundància.

<i>Torrent d'en Guilló</i> ⁷	al turrén dan guilló
<i>Torrent de Maria d'Angüeso</i> ⁸	al turrén da maría d'angüesu
<i>Torrent d'en Soler</i> ⁹	al turrén dan sulé
<i>Torrent de can Prades</i> ¹⁰	al turrén da cam pràdas
<i>Torrent de la Masia</i> ¹¹	al turrén da la masía
<i>Torrent de la Boja</i> ¹²	al turrén da la bòja
<i>Torrent del Xub</i> ¹²	al turrén dal xúp
<i>Torrent de Turró</i> ¹²	al turrén da turró
<i>Torrent Cuitó</i> ¹³	al turrén cuitó
<i>Torrent del Sabater</i> ¹⁴	al turrén dal sabaté
<i>Torrent del Cavaller</i> ¹⁵	al turrén dal caballé
<i>Clot del Bisbe</i> ¹⁶	al clòt dal bísba
<i>La Cuoma</i> ¹⁷	la cuóma
<i>Torrent de Gramar</i> ¹⁸	al turrén da gramà
<i>Torrent de Comarquinàl</i> ¹⁹	al turrén da cumarquinàl
<i>Rec de Dalt</i> ²⁰	al réc da dàl
<i>Rec de Baix</i> ²¹	al réc de bàx
<i>Rec dels Borrissols</i> ²²	al réc dels burrissòls

7. Alguna vegada també anomenat *del Pont Nou*. Porta aigua.

8. Afluent del Torrent d'en Guilló. Nom d'una propietària.

9. Afluent del Torrent d'en Guilló.

10. Devia ésser afluent del Torrent Cuitó. Segurament per evitar inundacions, es troba desviat per una rasa comunal, mur que l'acompanya (un bocí pel costat del Rec de Dalt) i el fa desembocar a la riera al dret de l'escorxadador. Ningú té record de la casa, ni de la data de construcció de la rasa.

11. No es recorda on era situada la masia, que també dóna nom a una partida de terra.

12. El torrents de la Boja, del Xub i de Turró, són un mateix en tres trossos diferents. Són esmentats per ordre, de la part inferior a la superior.

13. De la carretera en avall, també se'n diu *Torrent de la Baieta*.

14. Afluent del Torrent Cuitó.

15. Baixa del Mas d'Isard. Diuen que el Cavaller és el marquès de Camps, que té molta propietat per allà. Veg. també: *la Soleia del Cavaller*, entre les partides de terra, *el Pont del Cavaller*, petit aqüeducte de rec sobre el Torrent de can Prades, i *cal Cavaller* dintre la població.

16. Petita clotada.

17. Petita clotada.

18. Parteix amb el terme municipal de Cabrera. Porta aigua.

19. Afluent del Torrent de Gramar.

20. Rec important, tant per a les terres, com per a fer moure les rodes d'una pila de molins paperers, la relació dels quals donem més enllà. Ve de la Passada, en terme de Sant Quintí, i acaba a cal Querol. Oficialment, és anomenat *la Sèquia Comunal*; per a la gent de la població, *Rec de la Vila*.

21. El bocí de rec que va des de cal Querol al Molí de la Font.

22. És el Rec de Terrassola, que arrenca de sota mateix la Fàbrica del Valls, a la vora dreta de la riera, la travessa després del Pont dels Borrissols, passa a trossos per mina, i rega les terres del Carrer de l'Altra Banda.

<i>Rec de l'Horta</i> ²³	al r�c da l'h�rta
<i>Rec de cal Querol</i>	al r�c da c�l car�l
<i>Resclosa del Rec de l'Horta</i>	la rascl�sa dal r�c da l'h�rta
<i>Resclosa del Valls</i> ²⁴	la rascl�sa dal b�lls
<i>Resclosa dels Borrissols</i>	la rascl�sa dals burrissòls
<i>Resclosa de cal Querol</i>	la rascl�sa da c�l car�l
<i>P�lag Bullidor</i>	al p�lac bullid�
<i>P�lag Bessó</i>	al p�lac bassó
<i>P�lag de cal Bielet</i>	al p�lac da c�l bialèt
<i>Pont Nou</i> ²⁵	al p�n n�u
<i>Pont dels Borrissols</i> ²⁶	al p�n d�ls burrissòls
<i>Ponts de la F�brica del Valls</i> ²⁷	als p�ns da la fàbrica dal b�lls
<i>Pont de la Baieta</i> ²⁸	al p�n da la bai�ta
<i>Pont del Sabater</i> ²⁹	al p�n dal sabaté
<i>Pont del Cavaller</i> ³⁰	al p�n dal caballé
<i>Pont de Barquies</i> ³¹	al p�n da barqu�as

Planes :

<i>Les Planes</i>	las asplànas, o las pl�nas
<i>Plana del Sord</i>	la pl�na dal s�rt
<i>Pla del Corral Nou</i> ³²	al pl� dal curràl n�u

23. Arrenca de sota cal Bielet, a la vora dreta de la Riera, la travessa després, passat les Planes, i rega fins al Torrent de la Masia.

24. Per una mina, l'aigua va als dipòsits de la F brica del Valls.

25. Important aqüeducte de diversos arcs que passa el Torrent d'en Guilló. En una relació de finques del terme de Sant Pere, datada de l'any 1848 ( s a dir, abans de la construcció de la carretera), ja es troben referències repetides del Pont Nou. Aix , no hi ha cap dubte sobre l'aplicació del nom a l'aqüeducte i no al pont de la carretera que li  s ve . No obstant, es pot dir el nom aplicat per extensió a tot aquell paratge. Un carreu de l'aqüeducte (en pedra esmoladora, mentre la resta de la construcció  s en turo) porta gravat l'any 1721. L'obra fou començada l'any 1672 i acabada en l'esmentat 1721; cost  quatre-centes setanta-cinc lliures, moneda barcelonesa.

26. Pont de ciment armat. El vell, de dues arcades, era de turo i se'l va endur la gran riera del 1921.

27. Damunt un seguit d'arcs baixos, l'aigua passa des dels dipòsits a la F brica del Valls.

28. Per a aigua de rec, damunt el Torrent de la Baieta.

29. Per a aigua de rec, damunt el Torrent del Sabater.

30. Per a aigua de rec, damunt el Torrent de can Prades.

31. Hi passa el Rec de l'Horta, damunt el Torrent de Barquies.

32. Gairebé no correspon gens al terme, i s'estén enllà dintre el terme de Sant Quintí.

Partides de terra : ³³

<i>Sant Domènec</i> ³⁴	sàn dumíngu
<i>El Masèt</i> ³⁵	al masèt
<i>Can Prades</i> ³⁶	cam pràdas
<i>L'Arrabassada</i> ³⁷	la rabassàda
<i>Parellada</i> ³⁸	parallàda
<i>La Creu</i> ³⁹	la creù
<i>Sant Jeroni</i> ⁴⁰	sàny jaròni
<i>El Canyet</i> ⁴¹	al canyèt
<i>Timba de Campsalvador</i> ⁴²	la tímba da càmb salbadó
<i>Plana del Sord</i> ⁴³	la plàna dal sórt
<i>La Polleria</i> ⁴⁴	la pullaríá
<i>Morgats</i> ⁴⁵	murgàts
<i>Puig de les Toeses</i> ⁴⁶	al púig da las astuèsas
<i>Les Planes</i> ⁴⁷	las asplànas
<i>Molí de les Toeses</i> ⁴⁸	al mulí da las astuèsas

33. Alguna de les partions de partides ens ha resultat imprecisa, per falta de temps per a poder preguntar als amos de les peces de terra. A més, també portà variacions evidents la construcció de la carretera.

34. Regadiu. Comprèn les peces de terra entre la Riera, la Vila, el Camí de Baix, la Carretera i la partió amb el terme de Terrassola.

35. Secà. Comprèn entre el Camí de Puigcúgol (que fa la partió amb el terme de Terrassola), la Carretera, el Camí del Pla i les cases del Torrent Cuitó.

36. Part regadiu i part secà. Comprèn entre la Carretera, el Camí de Sant Martí, la partió amb el terme de Terrassola i el Camí del Pla.

37. Regadiu. Comença en la regadora que travessa per mig Carrer Nou i comprèn les peces de terra i cases entre el Camí dels Morts, Can Prades i cases del Torrent Cuitó.

38. Regadiu. Comprèn entre la Vila i el Rec de Dalt, les cases del Carrer Nou, la Carretera i el Camí de Baix.

39. Part regadiu i part secà. Entre el Camí de Sant Quintí, el Rec, els Molins de Dalt, el terme de Terrassola i el Camí de Sant Martí.

40. Secà. Comprèn entre el Rec, el Torrent d'en Guilló, el terme de Terrassola i el Torrent de can Prades.

41. Regadiu. Entre la Riera, el Rec de Dalt, el Torrent d'en Guilló i el Camí de Sant Quintí.

42. Regadiu. Entre la tímba de la Riera, el Molí del Maçana i el Rec.

43. Regadiu. Comprèn entre la Vila, la Riera, el Camí del Trull i el Camí de Sant Quintí.

44. Regadiu. Entre la Vila i la Riera, cases i Camí del Trull, i cal Querol.

45. Regadiu. Entre el Torrent d'en Guilló, la Riera, el Camí Vell de Sant Quintí i el límit del regadiu.

46. O Mas d'en Sord. Secà.

47. Regadiu i secà.

48. Regadiu.

L'Horta ⁴⁹
 La Masia ⁵⁰
 Corral del Martí ⁵¹
 Carrer de l'Altra Banda ⁵²
 Pont de la Boja ⁵³
 Soleia del Cavaller ⁵⁴
 Gramar ⁵⁵

l'hòrta
 la masia
 al curràl dal martí
 al carré da l'àltra banda
 al pòn da la bòja
 la sulèia dal caballé
 gramà

Llocs diversos :

Mirambé ⁵⁶
 Camp Pedregal
 Bosc de cal Forner ⁵⁷
 Oliverar de cal Querol
 Feixes del Patxico
 La Baieta ⁵⁸
 Corral del Gili ⁵⁹
 Els Escagassats ⁶⁰

mirambé
 al càrn padragàl
 al bòs da càl furné
 lulibarà da càl caròl
 las féxas dal patxícu
 la baièta
 al curràl dal gíli
 als ascagassàts

Cases i construccions isolades :

Molins : ⁶¹

Cal Biolet

càl bialèt

49. Oficialment *Horta Sobirana*. Regadiu. Entre la Riera i el Rec de l'Horta, el Torrent de Barquies i el Torrent de la Masia.

50. Secà. Entre els torrents de Barquies i el de la Masia, per damunt de l'Horta.

51. Secà. Entre el Camí de Piera i el Torrent de la Masia, la riera i les cases de l'Altra Banda, el Torrent del Xub, i el Camí Nou de Turró.

52. Regadiu. Entre la riera i les cases de l'Altra Banda, fins al Pont de la Boja.

53. Secà. Entre el Camí de Piera, el Torrent de la Boja i les cases de l'Altra Banda.

54. Secà. Comprèn tota la part soleia de Turró, des del Camí de Piera al terme de Sant Quintí, i del fons de Turró a dalt la carena.

55. Secà. Comprèn tot el vessant obac que dona al Torrent de Gramar, i limita amb els termes de Sant Quintí, Cabrera i Terrassola.

56. El lloc de Mas d'Isard.

57. Bosc de pins.

58. Terres properes al pont i torrent de la Baieta.

59. No existeix ara. Era situat al capdamunt de l'oliverar de cal Querol.

60. Ensulsiada al revolt de la Riera, sota l'Horta.

61. Molins paperers. L'aigua del rec mou llurs rodes de fusta, per l'ordre en què els anotem. Després del Molí del Maçana : cal Ròmul, cal Ton del Pere, cal Xerta, cal Querol, i el Molí de la Font, que són citats entre les cases de

Les Toeses
Molins de Dalt ⁶³
Cal Moliner ⁶⁴
Cal Jan
Cal Ros
Molí del Maçana ⁶⁵

las astuèsas ⁶²
als mulíns da dàl
càl muliné
càl jàn
càl rós
al mulí dal massàna ⁶⁵

Cases de pagès :

Les Planes
Mas d'en Soler ⁶⁷
Mas d'Isard ⁶⁸
Cal Regata de Dalt
Cal Regata de Baix
Cal Bardera
Mas Carreró

las asplànas ⁶⁶
al màs dan sulé
al màs disàrt
càl ragàta da dàl
càl ragàta da bàx
càl bardéra
al màs carraró

Altres :

Fàbrica del Valls ⁶⁹
Forn del Sabater ⁷⁰
Sant Jeroni ⁷¹
Sant Domènec ⁷²
Les Planes Noves
Els Herrandos ⁷³

la fàbrica dal bàlls
al fórn dal sabaté
sàny jaròni
sàn dumíngu
las asplànas nòbas
als arràndus

la població. Entre cal Ròmul i cal Ton del Pere n'hi havia hagut un altre anomenat *el Molinet* (al mulinèt); en els documents es troba citat com a «Molí de Moray», mentre el Molí de la Font és dit «Molí de Fontanilles».

62. També «las tuèsas».

63. També anomenats *cal Jan*. Comprenen el conjunt de cal Moliner, cal Jan i cal Ros.

64. O *Molí Vell* (mulí béi). Era de farina, i encara se n'hi mol.

65. També *Molí del Xoneta* (mulí dal xunèta).

66. També «las plànas».

67. També, encara, *Mas d'en Sord* (màs dan sórt).

68. Retolat amb lletres grosses «Mas d'Ysart». Lloc conegut de vell per *Mirambé*.

69. Té resclosa pròpia. Les rodes han estat substituïdes per turbines. Construcció amb una alta xemeneia. Pren el nom de qui la va fer construir. Avui la societat Canut i Gràcia hi fabrica lones.

70. Forn d'obra.

71. És el nom d'una capella, i es dona també al cementiri, que és al costat.

72. Vella capella petita, excavada a la timba. En ruïnes; per haver-se esllavissat el terreny cap al riu, n'ha desaparegut la meitat i el camí que hi portava. Una làpida recollida porta la data de 1472. Sant Domènec era patró dels paperers.

73. Construcció nova. Tints.

Fonts :

<i>Font de Turró</i> ⁷⁴	la fòn da turró
<i>Font de la Mata</i> ⁷⁵	la fòn da la màta
<i>Font de la Salut</i>	la fòn da la salut
<i>Font del Trull</i>	la fòn dal trúi
<i>Font del Pi</i>	la fòn dal pí
<i>Font de Morgats</i>	la fòn da murgàts ⁷⁶
<i>Font del Queto</i> ⁷⁷	la fòn dal quètu
<i>Font de la Mina</i> ⁷⁸	la fòn da la mína

Camins :

<i>La Carretera</i> ⁷⁹	la carratéra
<i>Carretera de Vilafranca</i>	la carratéra da bílafrànca
<i>Les Tres Carreteres</i>	las très carratéras
<i>Camí Vell de Sant Quintí</i> ⁸⁰	al camí béi da sàncantí
<i>Camí de les Toeses</i> ⁸⁰	al camí da las astuèsas
<i>Costa del Forn del Camil</i> ⁸¹	la còsta dal fórn dal camílu
<i>Camí de Capellades</i> ⁸²	al camí da capallàdas
<i>Camí de Sant Jeroni</i>	al camí da sàny jaròni
<i>Camí de Piera</i>	al camí da piéra
<i>Camí de Canaletes</i> ⁸³	al camí da canalètas
<i>Camí de Terrassola</i> ⁸⁴	al camí da tèrrassòla
<i>Camí del Pla</i> ⁸⁵	al camí dal plà
<i>Camí de Sant Martí</i>	al camí da sàm martí
<i>Camí de Sant Quintí</i> ⁸⁶	al camí da sàncantí

74. Està tancada, i l'aigua va al poble. El lloc és anomenat simplement *Turró* : «Vaig a Turró».

75. O de *Comarquinal*. La font, que té una mata al damunt, i és d'aigua molt estimada, està situada prop de cal Comarquinal, casa de pagès de fora el terme. El lloc és conegut per *Comarquinal*. «Vaig a Comarquinal».

76. O «de marrugàts».

77. Sembla que abans es deia de Marissèna o de Maria Sèna.

78. La seva aigua és portada a la Vila.

79. Moderna. Va de Sant Sadurní a la carretera de Vilafranca a Igualada.

80. Bocí del camí antic a Sant Quintí de Mediona.

81. Costa que baixa a la Riera. El *Forn del Camil* era un forn d'obra, avui desaparegut. És un altre bocí del camí antic a Sant Quintí de Mediona.

82. També de *Gramar*.

83. O de *Cabrera*.

84. Abans de fer la carretera, portava a Sant Sadurní.

85. Camí Vell de Vilafranca.

86. Segueix la carena de la Serra de Gramar.

<i>Camí de Turró</i>	al camí da turró
<i>Camí Nou de Turró</i>	al camí nõu de turró
<i>Camí de Puigcúgol</i>	al camí da puigcúgul
<i>Camí de la Masia</i>	al camí da la masía
<i>Camí de la Noguera</i> ⁸⁷	al camí da la nuguera
<i>Camí de les Planes</i>	al camí da las asplanas
<i>Camí de cal Bielet</i>	al camí da càl bialèt
<i>Camí de cal Jan</i>	al camí da càl jàn
<i>Camí del Trull</i>	al camí dæl trúi
<i>Els Quatre Camins</i>	als quàtra camíns
<i>Camí del Molí del Vinyals</i>	al camí dæl mulí dæl binyàls
<i>Drecera de Comarquinàl</i>	la drasséra da cumarquinàl
<i>Pont de la Boja</i>	al pòn da la bòja

Pobles del voltant :

<i>Terrassola</i>	tèrrassòla
<i>Sant Sadurní (d'Anoia)</i>	sàn sadurní
<i>Sant Quintí (de Mediona)</i>	sàn cantí
<i>Sant Joan (de Mediona)</i> ⁸⁸	sàny juàn
<i>El Pla (del Penedès)</i>	al plà
<i>Canaletes</i> ⁸⁹	canalètas
<i>Cabrera (d'Anoia)</i>	cabrèra
<i>Vallbona (d'Anoia)</i>	bàllbòna
<i>Sant Jaume</i>	sàny jàuma
<i>Sant Martí</i>	sàm martí
<i>Cal Bessó</i> ⁹⁰	càl bassó
<i>La Bòria</i> ⁹¹	la bòria
<i>Santa Maria</i>	sànta maria
<i>Carrer del Bosc</i>	al carré dæl bòsc
<i>El Badorc</i>	al badòrc
<i>La Freixeneda</i>	la fraxinèda
<i>Mediona</i> ⁹²	madióna

87. Continuació del de la Masia. Passa per les Nogueres, dues cases de pagès del terme de Sant Quintí, conegudes per *la Noguera Alta* i *la Noguera Baixa*.

88. També *Sant Joan de Conilles* (sàn juàn da cunillas). Oficialment, Mediona; pròpiament, Mediona és una vella i important església, amb les restes d'un castell, lluny de poblat, entre Sant Quintí i Sant Joan.

89. Carrer de cases al terme de Cabrera.

90. Carrer de cases al Camí del Pla.

91. Agregat de Sant Quintí.

92. Veg. nota 88.

Llocs importants de fora el terme :

<i>Puigcúgol</i>	púigcúgul
<i>Plans de Terrassola</i>	als plàns da tèrrassòla
<i>Les Nogueres</i> ⁹³	las nuguéras
<i>Costa del Castany</i> ⁹⁴	la còsta dal castàny
<i>Font de Cargol</i> ⁹⁵	la fòn da cargòl
<i>La Teulera</i> ⁹⁶	la tauléra
<i>El Pontatge</i> ⁹⁷	el puntàscu
<i>La Bleda</i> ⁹⁸	la blèda
<i>Font de la Teula</i> ⁹⁹	la fòn da la tèula

Comarca :

<i>El Pla del Penedès</i>	al plà dal panadès
---------------------------	--------------------

93. Veg. nota 87.

94. Del Camí de Terrassola a la Riera, passat el Pont de la Boja.

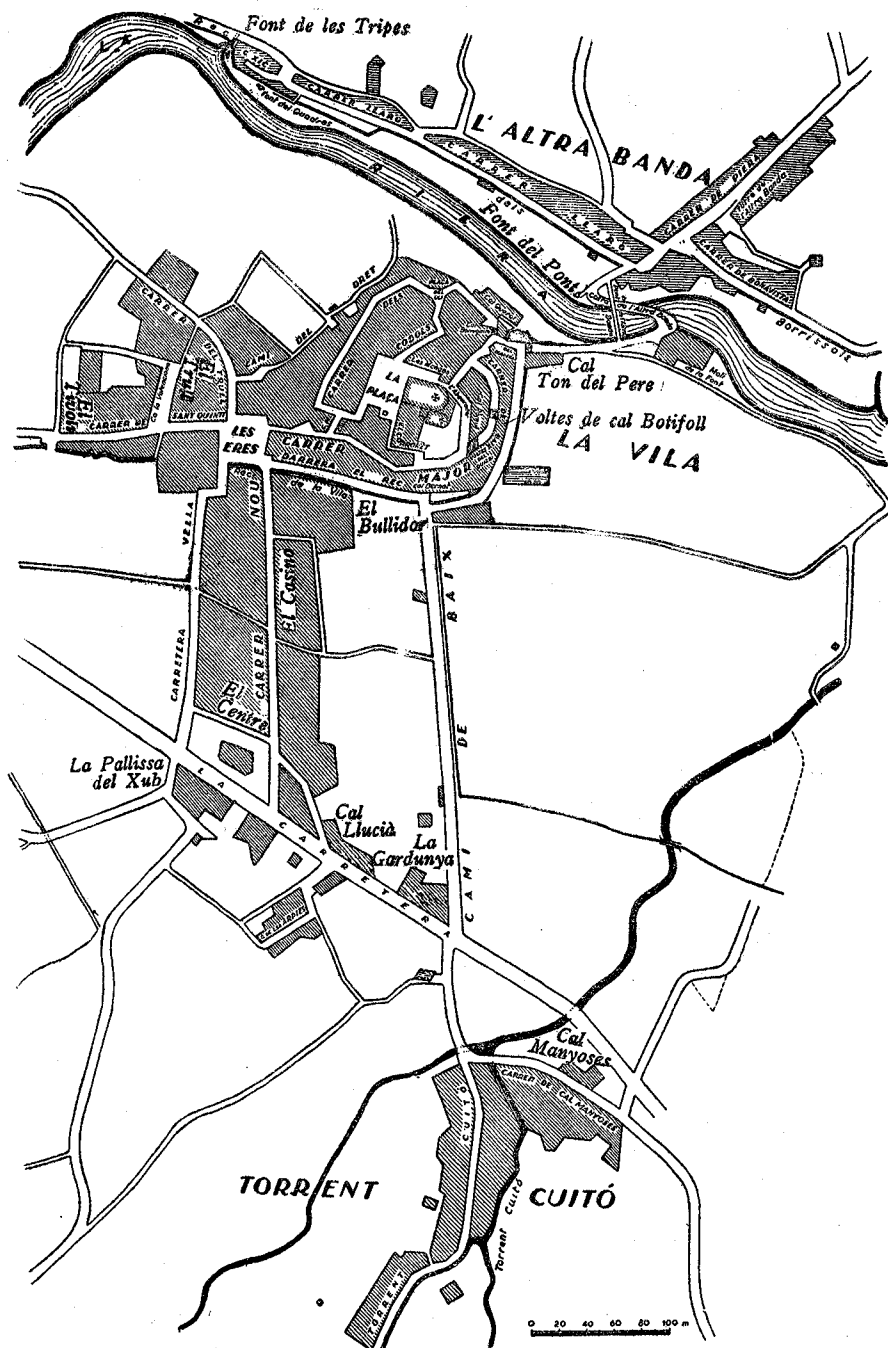
95. O simplement *Cargol* : «Vaig a Cargol».

96. Partida del terme de Terrassola. Hi havia hagut una teulera.

97. Casa de pagès, al peu de la Carretera de Vilafranca.

98. Bosc, cap a la banda de Canaletes.

99. Entre cal Bielet i les Planes, a l'altra banda de la Riera.

Croquis del nucli de població.

NUCLI DE POBLACIÓ

Barris :

La Vila ¹⁰⁰

L'Altra Banda ¹⁰¹

Torrent Cuitó

la bíla

làtra bànda

al carré^oncuitó ¹⁰²

Carrers i places :

Carrer Major ¹⁰³

La Plaça ¹⁰⁴

Les Eres

Carrer Nou ¹⁰⁶

Carrer de Sant Quintí ¹⁰⁷

Carrer de Piera

al carré majó

la plàssa

laz éras ¹⁰⁵

al carré nòu

al carré da sàncantí

al carré da piéra

100. La gent considera que *la Vila* és la pinya de carrers que s'agrupa al voltant de l'església. El carrer Nou, per exemple, ja no és tant *la Vila* com els altres.

101. Designa el barri situat a *l'altra banda* de la Riera.

102. També es diu «curréncuitó» i «turréncuitó». Oficialment, és *Carrer de Vilafranca*, bé que no està retolat. És un sol carrer, que marca el Vell Camí de Vilafranca.

103. Per extensió, rep també el nom de Carrer Major el tros que va de les voltes del Quirri a l'Abeurador. Oficialment, ara, *Carrer de Josep Arnan*.

104. És la plaça de l'església (que té portal romànic). Oficialment, «Plaza del Rdo. Francisco Otzet Vall».

105. També pronunciat «las aiéras». Hi ha l'Ajuntament. Oficialment, ha estat plaça *de la Constitució, de Josep Zulueta, de Francesc Macià*, i, ara, *del Generalíssim*.

106. Ja existent abans de fer la carretera. Oficialment, *del Dr. Enric Navarro*.

107. És l'arrencada del Camí Vell de Sant Quintí de Mediona. Oficialment, *Carrer de Josep A. Clavé*, i, ara, *de José Antonio*. — Per a la gent, el tros de carrer davant de ca la Valenciana és també *Carrer de Sant Quintí*; oficialment, *Carrer de Lepanto*.

<i>La Carretera</i> ¹⁰⁸	la carratèra
<i>Torrent Cuitó</i>	al carré ⁿ cuitó
<i>Carrer de Baix</i> ¹⁰⁹	al carré da bàx
<i>Carrer dels Còdols</i>	al carré dals quàdrus ¹¹⁰
<i>Carrer Llarg</i>	al carré llàrc
<i>Carrer del Trull</i> ¹¹¹	al carré dal trúi
<i>Carrer de Cal Manyoses</i>	al carré da càl manyósas
<i>Carrer de les Àrpias</i> ¹¹²	al carré da las àrpias
<i>Carrer del Call</i>	al carré dal càll
<i>El Corronet</i>	al currunèt
<i>Plaça de l'Oli</i>	la plàssa da lòli
<i>Carrer de Bonavista</i>	al carré da bònabísta
<i>Carrer Xic</i> ¹¹³	al carré xíc

Passos coberts :

<i>Voltes del Quirri</i>	las bòltas dal quírri
<i>Voltes de cal Borregaire</i>	las bòltas da càl burragàira
<i>Voltes de cal Ton del Pere</i>	las bòltas da càl tòn dal péra
<i>Voltes de cal Botifoll</i>	las bòltas da càl butifóll
<i>El Foradot</i> ¹¹⁴	al furadòt

Camins :

<i>Carretera Vella</i> ¹¹⁵	la carratèra béia
<i>Camí de Baix</i>	al camí da bàx
<i>Darrera el Rec</i>	radéral réc
<i>Camí del Dret</i> ¹¹⁶	al camí dal drèt

108. Construïda cap a l'any 1880. És la porta de Sant Sadurní d'Anoia a la de Vilafranca a Igualada. Oficialment, *Avinguda de la República* i, ara, *IV de Navarra*.

109. Principalment, de les voltes del Quirri a cal Ton del Pere, que és el camí corrent dels carros. Als altres dos trams de carrer (de les voltes de cal Borregaire a la plaça de l'Oli; de cal Ton del Pere al Bullidor) se'ls dona el mateix nom per extensió. Oficialment, *Carrer de Josep Asbert*.

110. La gent vella deia «còdrus», com de la font del Quadres en deia font del «còdras». La placa deia «calle de Còdols». Ara, *Carrer de Francesc Casanovas*.

111. Hi ha un trull, que abans era l'únic de la població. El tros més immediat del *Camí del Dret* por ésser encara, segons la gent, *carrer del Trull*; per al Municipi, Carrer de l'Hospital, però no hi ha rètol.

112. D'antic, placa que diu «calle de la Rabasada».

113. També: *el Carrer que no Passa* (al carré ca nó passa).

114. Pas obert per sota cal Xerta per a baixar a cal Querol.

115. O *Camí dels Morts* (camí dals mòrs). També hem sentit pronunciar «carratèra béa». Abans, *Camí de Dalt*.

116. Drecera per a baixar a la Font del Quadres.

Costa del Molí de la Font ¹¹⁷
Costa de l'Altra Banda ¹¹⁸
Pont de l'Altra Banda

la còsta dal mulí da la fòn
la còsta da l'àtra bànda
al pòn da l'àtra bànda

Fonts :

Font del Quadres ¹¹⁹
Font del Pont ¹²⁰
Font Xica ¹²¹
Font de les Trípas

la fòn dal quàdres
la fòn dal pòn
la fòn xíca
la fòn da las trípas

Cursos d'aigua :

La Riera
Torrent Cuitó
Rec de la Vila ¹²²
El Bullidor ¹²³
Les Canals ¹²⁴
Rec del Molí de la Font ¹²⁵
Rec dels Borrissols
Mina de cal Baldufa ¹²⁶

la riéra
al turrén cuitó
al réc da la bíla
al bullidó
las canàls
al réc dal mulí da la fòn
al réc dals burrissòls
la mína da càl baldúfa

Cases i altres llocs :

Cal Ròmul ¹²⁷
Cal Ton del Pere ¹²⁸
Cal Xerta ¹²⁸
Cal Querol ¹²⁸
Molí de la Font ¹²⁸

càl ròmul
càl tòn dal péra
càl xèrta
càl caròl
al mulí da la fòn

117. Hi ha qui encara la coneix per *Costa de la Font Gran*.

118. Antigament, *Costa de la Font Xica*.

119. Important ; tofs els del poble hi van a cercar l'aigua per a beure. La gent vella deia «códres» (Veg. nota 110).

120. Aigua aconduïda de la Font del Quadres ; abans era a l'altra banda del camí, sota mateix del pont.

121. Per oposició a una *Font Gran* que havia existit sota el Molí de la Font.

122. Per als paperers, *Rec de Dalt*.

123. Sifó que fa el rec per sota el Camí de Baix.

124. Salt de l'aigua del Rec, entre cal Xerta i cal Querol.

125. Per als paperers, *Rec de Baix*.

126. Petita foradada per a desviar l'aigua de pluja.

127. Molí paperer. Casa senyorial del marquès de Lió (segles XIII al XV).

128. Molí paperer.

Torre de l'Altra Banda ¹²⁹
Les Monges ¹³⁰
El Tívoli
El Centre
El Casino
Cal Manyoses ¹³¹
La Gardunya ¹³²
Cal Llucià ¹³³
Cal Bernat ¹³⁴
Cal Borregaire ¹³⁵
El Trull ¹³⁶
Ca la Valenciana
La Pallissa del Xub ¹³⁷
L'Abeurador ¹³⁸
Les Batedores

la tórra da l'àtra bànda
 las mónjas
 al tíbuli
 al céntru
 al cassínu
 càl manyósas
 la gardúnya
 càl llussia
 càl barnàt
 càl burragàira
 al trúi
 cà la balanciàna
 la paíssa dal xúp
 l'aburadó
 las batadóras

129. Construcció molt destacada. Havia estat assecador de paper de cal Querol.

130. Convent de monges d'ensenyança. La gent encara en diu *cal Cavalier* (càl caballé).

131. Casa de pagès.

132. Havia estat taverna. El nom, avui, designa més el lloc que la casa.

133. Fonda i parada actual dels autoòmnibus.

134. Fonda popular i antiga.

135. En aquesta casa, abans s'hi recollien els pobres i altres transeünts.

136. Veg. nota 111.

137. Desapareguda la pallissa, s'ha conservat el nom perquè és el lloc on s'acomienen els enterraments.

138. Havia existit darrera l'església.

FONTS D'INFORMACIÓ

Ultra el nostre propi coneixement de la localitat, ens hem valgut molt, en aquest treball, dels senyors següents: Per als noms de la població, Josep Bou, d'uns 60 anys, *sereno*, fill de la vila, sense lletra; per als noms del terme, Jaume Castany «el vell Gervasi», de 81 anys, pagès, que fou guardacamps durant quatre anys i que cura de gràcia, fill de la vila, i que té lletra. — Han estat consultats sobre diversos punts els senyors Josep Guasch i Pere Romeu. Han tingut l'amabilitat de llegir el nostre treball, el senyor mestre Delfí Ortiz, i el senyor Josep Arnan, pacient escorcollador de l'arxiu parroquial.

Els plans han estat formats per l'autor del recull a base dels treballs topogràfics del Cadastre Parcellari fets l'any 1931 per l'«Instituto Geográfico y Catastral» que l'any passat ens foren facilitats amablement pel Secretari de l'Ajuntament senyor Josep Martí, amb autorització de l'Alcalde senyor Francesc Freixas. Per fer el pla de la població, hem utilitzat, a més, un croquis traçat pel jove Magí Freixas.

Ha delineat els plans el senyor Josep Torres i Vallvey, de la Secció d'Estudis del Club Excursionista Gràcia.

Les coordenades geogràfiques del terme (que registrem a la nota 2) ens han estat facilitades pel senyor M. Ferrer de Franganillo, Director del Servei Cartogràfic de la Generalitat de Catalunya.

El nostre agraïment a tots per llur generosa ajuda.

TAULA

	<u>Pàgs</u>
Advertiment	5

TERME MUNICIPAL

Nucli de població	7
Muntanyes.....	7
Valls, clotades i cursos d'aigua	7
Planes.....	9
Partides de terra	10
Llocs diversos	11
Cases i construccions isolades	11
Fonts	13
Camins	18
Pobles del voltant.....	14
Llocs importants de fora el terme	15
Comarca	15

NUCLI DE POBLACIÓ

Barris	17
Carrers i places	17
Passos coberts.....	18
Camins.....	18
Fonts	19
Cursos d'aigua.....	19
Cases i altres llocs.....	19

FONTS D'INFORMACIÓ

Fonts d'informació.....	21
-------------------------	----

ACABAT D'IMPRIMIR A LES
GRÀFIQUES MARINA, S. A., DE BARCELONA,
EL DIA 17 DE MARÇ DE L'ANY 1956.